

روزشمار جنگ

سه‌شنبه

۱۹ مرداد ۱۳۶۱

۲۰ شوال ۱۴۰۲

۱۰ اوت ۱۹۸۲

۶۴۳

امروز نیز مناطق مسکونی و تأسیسات شهر آبادان را توپخانه عراق گلوله‌باران کرد که بر اثر آن، چندین منطقه شهر دچار آتش‌سوزی شد.^(۱)

۶۴۴

حریم هوایی شهرهای آبادان^(۲) و ایلام امروز در چند نوبت مورد تجاوز هواپیماهای عراقی قرار گرفت که با آتش پدافند هوایی نیروهای خودی، هواپیماهای دشمن پیش از هر اقدامی، از آسمان این شهرها گریختند.^(۳)

۶۴۵

استان کردستان امروز شاهد چند درگیری پراکنده بین نیروهای پاسدار و عناصر مسلح غیرقانونی بود. در جریان یک درگیری چند ساعته در دو روستا از توابع شهرستان سقز به نام‌های "مرخز" و "هیجان"، یکی از عناصر مسلح غیرقانونی کشته شد. در درگیری دیگری در روستای "هومازیان" از توابع شهرستان سقز، یکی از فرماندهان عناصر نیروهای مسلح غیرقانونی به هلاکت رسید و شماری از آنان نیز زخمی شدند. در این درگیری‌ها تعدادی سلاح به دست نیروهای خودی افتاد.^(۴)

امروز همچنین در عملیات مشترک نیروهای ارتش و سپاه و بسیج، آبادی "ریشه" در منطقه کوه هان در محور سردشت - بانه پاک‌سازی شد و سه تن از عناصر مسلح غیرقانونی مستقر در این آبادی کشته شدند. در این عملیات، نیروهای خودی هیچ آسیبی ندیدند.^(۵)

۶۴۶

سرهنگ صیاد شیرازی فرمانده نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران، در مراسم صبح‌گاه مشترک نیروهای مسلح در پادگان لشکر ۶۴ ارومیه، در سخنانی آغاز فعالیت قرارگاه حمزه سیدالشهداء(ع) را در شهرستان ارومیه جهت هماهنگی عملیات رزمندگان اسلام در کردستان و آذربایجان غربی، اعلام کرد.

وی گفت که مأموریت این قرارگاه ریشه‌کنی ضدانقلابیون و عناصر مسلح غیر قانونی است و ضدانقلابیون راهی جز تسلیم شدن به این قرارگاه ندارند.

سرهنگ صیاد شیرازی با اعلام این مطلب که هنوز عراقی‌ها برخی نقاط استراتژیک میهن ما در مناطق نفت‌شهر و سومار را در اشغال دارند و با اشاره به این‌که در حال حاضر بیش از چهل و یک هزار تن از نیروهای دشمن در اسارت ما هستند، گفت: «نیروهای ما تحت فرماندهی قرارگاه‌های کربلا در جنوب و نجف در غرب آمادگی دارند تا با ادامه عملیات خود، ملت مسلمان ما را به حقوق حقه‌اش برسانند.»

وی در مورد نتایج مرحله پنجم عملیات رمضان گفت: «دشمن در این مرحله ۳۵۰ تانک و نفربر و بیش از ۵ هزار تن از قوای خود را از دست داد و رزمندگان ما سرزمینی به وسعت ۱۳۰ تا ۱۵۰ کیلومتر مربع را برای ادامه عملیات آینده در دست خود گرفتند.»^(۶)

۶۴۷

پس از تعویق چند روزه سفر آقای هاشمی رفسنجانی به هند، ایشان امروز در رأس یک هیئت بلند پایه سیاسی، پارلمانی و اقتصادی راهی این کشور شد. این سفر که در هنگام اوج‌گیری مباحث تعیین محل برگزاری کنفرانس غیرمتعهدها صورت می‌گیرد، از نظر سیاسی حائز اهمیت است.

رئیس مجلس شورای اسلامی در این سفر که به دعوت رسمی "بالرام تاخام" رئیس پارلمان هند انجام می‌شود، با تشریح مواضع جمهوری اسلامی ایران در خصوص مسائل جهانی از جمله جنگ تحمیلی، موضوع‌هایی چون تجاوز صهیونیست‌ها به لبنان و مسئله تغییر مکان اجلاس سران جنبش عدم‌تعهد از بغداد به محل دیگر و چگونگی گسترش روابط ایران و هند را در ملاقات با مقامات عالی‌رتبه هندی مورد بحث و گفت‌وگو قرار خواهد داد.

آقای هاشمی رفسنجانی قبل از ترک تهران در مورد تغییر محل برگزاری کنفرانس سران غیرمتعهد به خبرنگاران گفت: «مسائل مهمی در دستور کار مذاکرات است که باید درباره آن‌ها بحث شود، از جمله ما اصرار داریم که این کنفرانس در بغداد برگزار نشود و چون هند آمادگی برگزاری این کنفرانس را دارد، اگر چنانچه این اجلاس در آن‌جا برگزار شود ما استقبال می‌کنیم.»^(۷)

وزیر معادن و فلزات، چند تن از نمایندگان مجلس شورای اسلامی و رئیس سازمان انرژی اتمی، در این سفر همراه نماینده امام در شورای عالی دفاع هستند.^(۸)

رادیو بی.بی.سی. با اشاره به سفر هیئت ایرانی به هند گفت: «سفر هیئت ایرانی به هند زمانی صورت می‌گیرد که احتمال برگزاری کنفرانس سران غیرمتعهد در بغداد بیش از پیش کم‌تر می‌شود.»^(۹)

خبرگزاری فرانسه نیز از دهلی‌نو، به‌نقل از یک سخن‌گوی وزارت امور خارجه هندوستان

اعلام کرد که مذاکرات هند و عراق و کوبا دربارهٔ اجلاس آینده سران جنبش عدم تعهد به نتیجه نرسیده است.

این سخن گو موضع هند را در این مورد اعلام نکرد، اما در مورد پیشنهاد برگزاری این اجلاس در دهلی نو، گفت که هند با هر دو کشور ایران و عراق رابطه دارد بنابراین موضع خود را پس از اعلام موضع جمهوری اسلامی ایران در سفر آقای هاشمی رفسنجانی به هند، بیان خواهد کرد.^(۱۰)

در همین مورد خبرگزاری جمهوری اسلامی از دمشق گزارش داد که مطبوعات سوریه به نقل از منابع مطلع در هاوانا نوشتند که توافقی در بین اعضای جنبش عدم تعهد صورت گرفته تا کنفرانس سران این جنبش در دهلی نو برگزار شود و دولت هند از این تصمیم استقبال کرده است.^(۱۱)

از سوی دیگر، مطبوعات کویت امروز متن نامه صدام حسین به امیر کویت را منتشر کردند. براساس گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران از کویت، صدام در قسمتی از نامه خود، به برگزاری کنفرانس غیرمتعهدا اشاره کرده است و نوشته است که عراق با برگزاری اجلاس وزیران خارجه عدم تعهد در کوبا جهت تعیین محل کنفرانس سران موافقت نکرده است و خواستار تشکیل این اجلاس در بغداد می باشد.^(۱۲)

راديو كلن نیز در تفسیری در مورد جنگ و حملات اخیر ایران، این حملات را به برگزاری کنفرانس عدم تعهد ارتباط داد و افزود: «این کنفرانس که قرار است تا چهار هفته دیگر در بغداد برگزار شود، تعیین کننده روند سیاسی عراق است. کادر رهبری عراق شک و شبهه‌ای باقی نگذاشتند که با وجود جنگ میان عراق و ایران، کنفرانس برگزار خواهد شد، هر چند که وزیر خارجه عراق روز یکشنبه گذشته در دهلی نو اظهار داشت که دولت متبوعش مایل نیست با توجه به جنگ میان عراق و ایران به طرزی انعطاف‌ناپذیر در برگزاری این کنفرانس در بغداد، تأکید کند. اما کنفرانس بغداد که طی انتخاباتی صدام حسین خود به خود به عنوان رهبر جنبش ممالک غیرمتعهد انتخاب می گردد، می تواند باعث ثبات بیش تر موقعیت رئیس جمهوری عراق گردد.»^(۱۳)

۶۴۸

به دنبال صدور حکم اخراج ۲۲ تن از دانشجویان ایرانی از آلمان به دستور دستگاه قضایی این کشور و به تعلیق درآمدن روابط جمهوری اسلامی ایران و آلمان، وزارت خارجهٔ جمهوری اسلامی ایران اطلاعیه‌ای انتشار داد.

در قسمتی از این اطلاعیه آمده است: «با گذشت بیش از سه ماه از دستگیری ۸۶ تن از فرزندان مبارز امت مسلمان ایران که به جرم دفاع از خود در برابر دشمنان انقلاب اسلامی همچنان تحت سخت‌ترین شرایط در زندان‌های جمهوری فدرال آلمان به سر می‌برند، مقامات

قضایی این کشور رأی به اخراج ۲۲ تن از آنان داده‌اند. وزارت خارجه ضمن اظهار تأسف نسبت به صدور این حکم غیرعادلانه، این اقدام را به عنوان عمل خصمانه‌ای در برابر انقلاب اسلامی تلقی نموده و اعتقاد دارد که بازتاب‌های قابل پیش‌بینی آن می‌تواند برای روابط دو کشور زیان‌آور بوده و آثار نامطلوبی بر جای گذارد.^(۱۴)

۶۴۹

"طالب ابراهیمی" وزیر خارجه الجزایر که به منظور تسلیم پیام "شاذلی بن جدید" رئیس‌جمهور این کشور به صدام حسین و گفت‌وگو با مسئولان عراق به این کشور سفر کرده‌است، امروز با صدام حسین ملاقات و گفت‌وگو کرد.

خبرگزاری فرانسه از منامه در ادامه این خبر افزود: «گسترش جنگ ایران و عراق، ابتکارهای مثبت عراق درباره جنگ و مناسبات دو جانبه میان عراق و الجزایر در این گفت‌وگوها مورد بحث قرار گرفته‌است.»^(۱۵)

در این ملاقات، "عزت ابراهیم" نایب رئیس شورای فرماندهی انقلاب عراق، "طه یاسین رمضان" معاون اول نخست‌وزیر، عدنان خیرالله وزیر دفاع و سعدون حمادی وزیر امور خارجه این کشور نیز حضور داشتند.^(۱۶)

۶۵۰

به گزارش خبرگزاری خلیج از بغداد، طارق عزیز عضو شورای فرماندهی انقلاب عراق و معاون نخست‌وزیر این کشور، در مورد وضعیت جنگ ایران و عراق پس از عملیات اخیر ایران، گفت: «از ۱۳ تا ۳۰ تیرماه ایران دست به پنج حمله بزرگ به مرزهای ما زد. در این حملات بهترین نیروهای ایرانی از جمله دو لشکر ۹۲ و ۱۶ زرهی، دو لشکر ۲۱ و ۷۷ مکانیزه و چند تیپ از پاسداران و داوطلبان شرکت داشتند که این حملات یکی پس از دیگری شکست خوردند.» وی اعلام کرد که نظامیان عراقی و غیر عراقی، درگیری‌های اخیر را از دیدگاه نظامی بسیار با اهمیت ارزیابی کرده‌اند.

طارق عزیز حملات ایران را "ماجرای" نامید و با برحذر داشتن ایران از اجرای عملیات دیگری در خاک عراق، از رهبران ایران خواست تا از راه‌های مسالمت‌آمیز در صدد حل اختلافات باشند.^(۱۷)

۶۵۱

به گزارش خبرگزاری رویتر از بحرین، هشت ماه پس از این که بحرین، ایران را به تلاش برای کودتا در این کشور متهم کرد، امروز یک هیئت پارلمانی ایران به نشان حسن‌نیت وارد بحرین شد و با وزیر خارجه این کشور دیدار و گفت‌وگو کرد. این هیئت پارلمانی دو نفره قرار است فردا با دیگر وزیران بحرین دیدار و گفت‌وگو کنند.^(۱۸)

روزنامه اطلاعات در مقاله‌ای روند سیاسی جنگ پس از عملیات آزادسازی خرمشهر را مورد توجه قرار داده‌است و با اشاره به این‌که برخی جریان‌های سیاسی سعی در حفظ صدام و سلب ابتکار عمل از جمهوری اسلامی را داشتند، ورود نیروهای ایران به داخل خاک عراق را یک اقدام دفاعی نامیده‌است. در این مقاله همچنین به امکان سقوط صدام اشاره شده و افزوده‌اند که چون این، دور از دسترس نیست، روسیه نگران سقوط صدام است و این کشور (روسیه) همانند آمریکا به لحاظ از دست دادن صدام، زیان دیده قلمداد شده‌است.

در قسمتی از این تفسیر آمده‌است: «پس از پیروزی‌های بزرگ رزمندگان اسلام که اوج آن در خرمشهر بود، آمریکا و متحدان منطقه‌ای او به طرق مختلف سعی داشتند با متوقف ساختن نیروهای ایران در مرزهای دو کشور، جمهوری اسلامی را وارد معامله‌ای کنند که آن را سال‌ها با مسائل و مشکلات متعدد داخلی و خارجی درگیر کند. صدام ظاهراً پذیرفته بود که با ایران به مذاکره بپردازد، "منابع ناشناس از خلیج" اعلام آمادگی کرده بودند که مبلغی به‌عنوان غرامت به ایران بپردازند و صحبت از این بود که یک نیروی صلح اسلامی هم در مرزهای دو کشور مستقر شود، نتایج چنین معامله‌ای از پیش روشن بود: امپریالیسم فرصت آن را می‌یافت که به جمع و جور کردن دست و پای خود بپردازد. در مجله تایم نظریه‌ای را مطرح می‌کرد که طبق آن صدام از کار برکنار می‌گشت، رژیم بعثی قدرت را حفظ می‌کرد و یک نخست‌وزیر شیعه در کادر رژیم بعثی بر سر کار می‌آمد، در چنین شرایطی بازنده کسی بود که ابتکار عمل را از دست می‌داد و مجبور می‌شد که در مقابل حرکات مختلف طرف مقابل "عکس‌العمل" نشان دهد. علاوه بر این، امکان از سر گرفته شدن جنگ و حمله دوباره رژیم بعث با بودن صدام یا بدون صدام نیز در شرایط مناسب آینده همیشه وجود داشت. انقلاب اسلامی صرفاً برای این‌که امکان چنین توطئه‌هایی را از رژیم بعثی و حامیانش بگیرد، به عنوان یک اقدام دفاعی وارد خاک عراق شد. امام می‌فرمایند: "ما الان داریم دفاع می‌کنیم الان هم که وارد شدیم در خاک عراق برای دفاع است نه برای چیز دیگر."»

در ادامه این تفسیر در مورد جایگزینی مهره دیگری به جای صدام، افزوده‌اند: «کشاندن جنگ به داخل خاک عراق از طرف انقلاب اسلامی، این وضع را تغییر داده‌است و ابتکار عمل را از آمریکا گرفته‌است.

سقوط صدام در شرایط حضور نیروهای انقلاب اسلامی در عراق پی‌آمدهای بسیار جدی را در درجه اول در داخل عراق و سپس در کشورهایی که همکاری نزدیکی با آن در دوران جنگ داشته‌اند، به دنبال خواهد داشت، به عبارت دیگر، امروز سقوط یا ابقای صدام، در رابطه مستقیم با حرکت انقلاب اسلامی است و پذیرفتن چنین شکستی از سوی کشورهای مرتجع منطقه که پس از صدام مورد حمله از داخل توده‌های بیدار شده خود قرار خواهند گرفت و

تغییرات انقلابی در عراق نیز آن‌ها را در مرزهای‌شان مورد تهدید قرار خواهد داد، چندان آسان نیست.

امروز سقوط صدام به واسطه عمل انقلاب اسلامی ایران گام اول سقوط دیگر مرتجعین منطقه در اردن و خلیج تلقی می‌شود و بنابراین، امریکا و متحدانش به آن تن نمی‌دهند.»
دلایل نگرانی شوروی از ورود نیروهای ایران به خاک عراق، بخش دیگری از این تفسیر است: «آنچه موجبات نگرانی شوروی را پس از ورود نیروهای انقلاب اسلامی به داخل خاک عراق فراهم آورده‌است، مشخصات نیروی جایگزین رژیم بعثی در عراق است. شوروی در عراق پس از صدام دل به نیروهایی بسته‌است که در یک چارچوب جبهه‌ای، کمونیست‌های طرفدار خود را در آن جای می‌دهد، مناسبات اقتصادی این کشور را با شوروی توسعه می‌بخشد و لااقل به سطح شرایط قرارداد ۱۹۷۲ می‌رساند، ارتش عراق را همچنان با سلاح‌های ساخت شوروی تجهیز می‌کند و از نظر استراتژیک نیز گامی برخلاف مصالح شوروی در یک چارچوب کلی برنمی‌دارد. بنابراین کسب قدرت سیاسی در عراق توسط یک نیروی اصیل اسلامی با شعار "نه شرقی، نه غربی" نظم موجود در منطقه را به هم زده و منافع شوروی را به خطر خواهد انداخت.»^(۱۹)

۶۵۳

خبرگزاری فرانسه به‌نقل از روزنامه کویتی "الوطن" گزارش داد که دولت امریکا در حال حاضر سرگرم تهیه یک طرح نظامی برای دفاع از چاه‌های نفت کشورهای عربی حوزه خلیج فارس در صورت گسترش جنگ ایران و عراق، می‌باشند.

امریکا در چارچوب این طرح، پنج فروند ناوشکن در خلیج فارس به ویژه در سواحل عمان، امارات متحده عربی و بحرین مستقر می‌کند، در حالی که یک ناو هواپیمابر و چند کشتی آذوقه‌رسانی و نفربر در اقیانوس هند نیز برای گشت زدن، آماده دارد.

طی این گزارش، چند کشور عربی و به ویژه کویت انواع اسلحه و به خصوص موشک‌های ضدتانک به نام "تاو" را از پنتاگون درخواست کرده‌اند.^(۲۰)

۶۵۴

هیئت اقتصادی که به سرپرستی وزیر صنایع (مصطفی هاشمی) به آلمان و اسپانیا سفر کرده بود، امروز به تهران بازگشت. آقای هاشمی در یک گفت‌وگوی مطبوعاتی دربارهٔ نتایج سفر این هیئت گفت: «در اسپانیا از ۱۰ کارخانه بازدید شد و در زمینه همکاری‌های صنعتی و بازرگانی با مقامات مختلف این کشور و از جمله وزرای مسکن، صنایع و وزیر خارجه گفت‌وگوهایی صورت گرفت و در پایان یادداشت تفاهم مختصری به امضاء رسید. همچنین در جمهوری دمکراتیک آلمان نیز هیئت از ۳۰ کارخانه صنعتی بازدید کرد و با شش تن از وزیران و آقای "میتاک" دبیر حزب سوسیالیست این کشور و چند تن از مقامات عالی‌رتبه

دیگر این کشور گفت‌وگوهایی به عمل آورد و سرانجام موافقت‌نامه‌ای در زمینه ساخت کارخانجات سیمان، کابل، ریخته‌گری، ماشین‌های راه‌سازی، انرژی و برق، ماشین‌ابزار، دوچرخه و موتورسیکلت، ماشین‌های نساجی، مهندسی الکترونیک، مهندسی شیمی و صنایع فلزات رنگین در ایران به امضاء مقامات دو کشور رسید.»

وزیر صنایع سپس افزود: «همچنین در ملاقات با دبیر حزب سوسیالیست و معاون اول نخست‌وزیر جمهوری دموکراتیک آلمان، مواضع سیاسی دولت جمهوری اسلامی ایران به‌طور کامل بیان شد و در زمینه موضع‌گیری‌های کشورهای که اظهار دوستی با ایران می‌کنند، تذکراتی داده شد. هیئت در جمهوری دموکراتیک آلمان مورد استقبال گرمی قرار گرفت.»

مهندس هاشمی تأکید کرد: «ما با توجه به نیازها و سیاست مستقلانه خود، از همکاری آلمان دموکراتیک در جهت توسعه صنایع کشورمان استفاده خواهیم کرد.»^(۲۱)

منابع و مآخذ روزشمار ۱۳۶۱/۵/۱۹

- ۱- سند شماره ۰۱۶۶۳۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نوبه‌ای اطلاعاتی شماره ۵۶۷، قرارگاه عملیاتی کرپلا در جنوب، ۱۳۶۱/۵/۲۰، ص ۲۰.
- ۲- روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۶۱/۵/۲۰، ص ۲، آبادان - خبرگزاری جمهوری اسلامی، و: روزنامه کیهان، ۱۳۶۱/۵/۲۰، ص ۴۰.
- ۳- روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۶۱/۵/۲۱، ص ۲، ایلام - خبرگزاری جمهوری اسلامی.
- ۴- روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۶۱/۵/۲۳، ص ۲، کردستان.
- ۵- پیشین، باختران - گزارش قرارگاه مقدم.
- ۶- مأخذ ۲، ص ۲، ارومیه.
- ۷- روزنامه کیهان، ۱۳۶۱/۵/۱۹، ص ۳، خبرگزاری جمهوری اسلامی.
- ۸- روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۶۱/۵/۱۹، ص ۱۲.
- ۹- واحد مرکزی خبر صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران، بولتن "رادیوهای بیگانه"، ۱۳۶۱/۵/۱۹، ص ۷، رادیو بی‌بی‌سی، ۱۳۶۱/۵/۱۹.
- ۱۰- مأخذ ۲، بخش دوم، ص ۱۶، خبرگزاری فرانسه از دهلی‌نو.
- ۱۱- روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۱/۵/۱۹، ص ۱۲، خبرگزاری جمهوری اسلامی، دمشق - مطبوعات سوریه.
- ۱۲- خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش‌های ویژه"، نشریه شماره ۱۴۴، ۱۳۶۱/۵/۲۰، ص ۵، خبرگزاری جمهوری اسلامی از کویت، ۱۳۶۱/۵/۱۹.
- ۱۳- پیشین، ص ۲۳، رادیو کلن، ۱۳۶۱/۵/۱۹.
- ۱۴- مأخذ ۸، ص ۱۱، گزارش واحد مرکزی خبر، و: مأخذ ۷، ص ۱۸.
- ۱۵- خبرگزاری جمهوری اسلامی، "گزارش‌های ویژه"، نشریه شماره ۱۴۵، ۱۳۶۱/۵/۲۱، ص ۵، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۱/۵/۲۰، گزارش خبرگزاری فرانسه از منامه.
- ۱۶- مأخذ ۱۲، ص ۸، خبرگزاری جمهوری اسلامی، به‌نقل از خبرگزاری جمهوری اسلامی از بغداد، ۱۳۶۱/۵/۱۹.
- ۱۷- مأخذ ۱۲، خبرگزاری جمهوری اسلامی، به‌نقل از خبرگزاری خلیج از بغداد، ۱۳۶۱/۵/۱۹.
- ۱۸- مأخذ ۱۲، ص ۱۱، خبرگزاری جمهوری اسلامی، به‌نقل از رویتر از بحرین، ۱۳۶۱/۵/۱۹.
- ۱۹- مأخذ ۱۱، ص ۱ و ۸.
- ۲۰- مأخذ ۱۲، ص ۱۴، خبرگزاری جمهوری اسلامی، به‌نقل از خبرگزاری فرانسه، به‌نقل از روزنامه کویتی "الوطن"، ۱۳۶۱/۵/۱۹.
- ۲۱- مأخذ ۲، بخش دوم، ص ۱۵، به‌نقل از وزیر صنایع ایران.